

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

In Capitală : Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
In Districte : . 1 an 36 lei; 6 luni 18 lei; 3 luni 10 lei.
In Străinătate : . 1 an 48 lei; 6 luni 24 lei; 3 luni 12 lei.

Director : D. AUG. LAURIAN

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa :

In România : La administrațiune, Pasajul Român, Nr. 3 bis, București; și la corespondenții ziarului din județe.
In Hamburg : La Adolf Steiner, Gänsemarkt, 53. Biroul central de anunțuri pentru Germania.
Pentru Franța, Anglia, Austro-Ungaria și Italia : Se va adresa la AGENȚIA LIBRE, Paris, 50, rue de Notre-Dame-des-Victoires (place de la Bourse).

ANUNCIURILE :

Lină mică pe pagina IV 30 bani.
Reclame pe pagina II-a 5 lei. — Reclame pe pagina III-a 2 lei.
Scrisorile neafanate se returnează. — Articoll nepublicați nu se înapoiază.
Pentru inserții și reclame, redacțiunea nu este responsabilă.

SCIRI TELEGRAFICE

DIN ZIARELE STRAINE.

Roma, 10 Mai.

Intr'un articol de fond, consacrat depeșei ziarului *Temps*, foaia *Tribuna* zice că trebuie considerată de imposibilă ori-ce altă conciliațiune între Vatican și Quiriul de cât acceptarea, din partea Papel, a faptelor împlinite, fără noi concesii din partea Statului. Nici un bărbat politic italian nu și poate face iluziuni asupra întăririi sentimentului național, ce ar provoca cea mai mică concesie făcută Vaticanului.

Paris, 10 Mai.

Sertările aniversării a 458-a a liberării orașului Orleans de către Jeanne d'Arc s'au ținut Sâmbătă la Orleans. Ele au început la amiază printr'o fanfară de artilerie.

La opt ore s'a lansat un buchet de artificii spre fortul Tourelles, care a fost luat de Jeanne d'Arc la acea oră, la 7 Mai 1429. S'a tras o salvă de artilerie, clopotele tuturor bisericilor sună și cortegiul, cu muzica în frunte, s'a îndreptat spre catedrală. Episcopul a primit din mâinile primarului stindardul Jeannei d'Arc și a binecuvântat poporația.

Catedrala a fost magnific iluminată Seara o retragere cu muzică și cu torțe a cutrierat orașul în mijlocul unei imense mulțimi de lume.

Havre, 9 Mai.

In momentul când minștrii erau să părăsească gara de la Havre spre a se întoarce la Paris, a venit știrea despre un nou sinistru maritim.

Pasagerii pachebotului *Bretagne*, care au debarcat azi dimineață venind de la New-York, au povestit că acest bastiment s'a isbit, la 11 ore noaptea, cu o navă norvegiană, care s'a și scufundat. Echipajul a putut fi scapat.

Bretagne a sosit la Havre mai târziu.

Roma, 10 Mai.

Mare senzație face exilarea celui mai bogat om din Massauah, milionar și comerciant arab, Hasan-Muka El Akad, de către generalul Saletta. Muka trecea tot-dăuna de un zeos amic al Italiei.

Berlin, 10 Mai.

Aici a surprins împrejurarea, că unele foi austro-ungare au văzut, în comunicările foii *Nord. Allg. Zeitung* asupra ocupațiunii Bosniei, o intenție de a compromite direct sau indirect pe comitele Andrassy sau pe ministrul președinte d. Tizza. Se poate asigura pozitiv, că acea interpretare e eronată, de oare-ce în acele comunicări nu s'a zis nimic ce ar putea să micșoreze întru cât-va autoritatea justificată a numiților bărbați de Stat. Scopul exclusiv al acestor publicațiuni este de a pune capăt a celei falsificări sistematice și tendențioase a istoriei, urmată de o parte a presei rusești cu intenția de a provoca ură contra Germaniei.

Londra, 10 Mai.

Times află că România și Serbia au adresat reprezentațiunii confidențiale către guvernul rus cu privire la atitudinea lui Hitrovo și a lui Persiani în relațiile lor cu opoziția antidinastică din România și Serbia. Ar fi a se mulțumi numai bunelor servicii ale guvernului austro-ungar, că aceste reprezentațiuni n'au fost remise îmbrăcate într'un limbaj ceva mai aspru, ca notă colectivă a guvernelor din România și Serbia.

Constantinopol, 10 Mai.

De și n'a pătruns nimic în publicitate asupra decursului recentel audiențe a lui Nelidow la Sultanul totuși cercurile politice sunt convinse că ea a avut de obiect criza bulgară și nu va rămânea fără înfruntare asupra viitoare ei desfășurări. Nu e exact că Sultanul ar fi invitat pe d. Nelidow, ci din contră acesta a cerut audiența.

Londra, 10 Mai.

Pall Mall Gazette publică astăzi știrea de senzație că guvernul a pus să se pregătească special 60 de chilii în penitenciarul Millbank, ce ar fi menite poate pentru membrii parneliști ai Camerii Comunelor.

Berlin, 11 Mai.

Știrea unor fol germane, că Ioan Risticul ar fi fost însărcinat de regele să formeze

un nou cabinet, e cu totul fără temei. In timpul întregel crize Risticul n'a fost chemat odată la palat și în cercurile bine informate domnește părerea că la formarea cabinetului nu va juca nici un rol nici Risticul nici partida lui. De asemenea nu trebuie crezut șgomotul că guvernul serb ar fi făcut reprezentațiunii la Petersburg contra reprezentantului rus Persiani.

SERVICIUL TELEGRAFIC AL ROMÂNIEI LIBERE.

Londra, 12 Mai.

Camera Comunelor.—Al doilea paragraf al bilutului irlandez a fost adoptat fără incident. Camera s'a amânat pe Vineri.

Petersburg, 12 Mai.

Gazeta de Moscova vorbind de ocupațiunea Bosniei și Herzegovinei acuză cu violență pe principele Bismarck de duplicitate și de ingrătitudine către Rusia.

Foaia rusă publică o serie de documente diplomatice relativ la această chestiune.

Paris, 12 Mai.

Azi a început vânzarea diamantelor coroanelor.

Ziarul *Le Matin* publică un articol al d-lui John Lemoine în care zice că Franța nici o dată n'a avut trebuință de mai multă vigoare și prevedere și răbdare de cât în momentele de față de oare-ce sunt atât de multe materii explozibile acumulate în cât o combustione spontanee este posibilă în fie-care zi.

Ziarul *Figaro* afirmă că demisiunea d-lui de Giers va fi amânată pentru cât-va timp spre a se permite viitorului său succesor contelui Șuvalov de a și regula afacerile sale personale.

Viena, 12 Mai.

Contele Tizza a sosit aici azi dimineață și a avut o audiență la împăratul. Președintele consiliului ungar a conferit în urmă cu contele Kalnoky și cu contele Szoegeyeni ministrul afacerilor străine.

Jurnalele zic că intrarea d-lui Aurelian în Cabinetul român este defavorabilă pentru încheierea unui tratat de comerț cu Austria.

Copenhaga, 12 Mai.

In anul viitor va avea loc sub patronajul Regelui o expoziție industrială, agricolă și artistică.

Berlin, 12 Mai.

Ministrul Serbiei la Constantinopole a înmănat patriarhului ecumenic suma de 15 mii piastri. Pe viitor această subvențiune va fi servită regulat patriarhatului.

Regina Natalia și principele Moștenitor, conform programului, au plecat astăzi. Ministrul Serbiei la Petersburg d. Sava Gruici a plecat la Odesa pentru a aștepta pe M. S. Regina și a o însoți de acolo la Yalta.

Paris, 12 Mai.

Le Temps zice că conflictul care s'a ivit între comisiunea bugetară și guvern pare a nu se putea aplană de cât prin înfrângerea uneia din părți. Consiliul de miniștri a hotărât să aștepte raportul d-lui Pelletan și va cere discuțiunea lui înaintea ori-cărui alt proiect.

Londra, 12 Mai.

Știri din Canada anunță că d. O'Brien a pronunțat primul său discurs în fața unui auditor compus din 800 Irlandezi. Printre asistenți nu s'a văzut nici o notabilitate. Discursul d-lui O'Brien era moderat și condamna evicțiunile ordonate de lordul Lansdove. Clerul catolic desaproabă pe d. O'Brien.

Pesta, 12 Mai.

D. Tizza s'a întors astăzi aici.

Roma, 12 Mai.

Se zice că Mgr. Vanutelli va fi numit arhiepiscop la Ravenna. Circula de asemenea șgomotul că Mgr. Galimberti va fi însărcinat cu o misiune specială pe lângă curtea din Viena care pare a fi nemulțumită de intențiunea ce ar avea Papa de a autorisa leturghia slavă.

Madrid, 13 Mai.

Senatul a adoptat cu 118 voturi contra 10 proiectul de convențiune între Stat și compania transatlantică spaniolă.

Londra, 13 Mai.

Camera Comunelor a adoptat proiectul de lege prin care se deschide un credit de 17,000 lei pentru acoperirea cheltuielilor necesare pentru celebrarea jubileului reginei la Westminster.

Paris, 13 Mai.

Se telegrafiază din Teheran că orașul afgan Kholat a căzut în mâinile insurgenților.

(Agence Libre).

A se vedea ultime știri pe pag. III-a.

București, 1 Mai 1887.

S'au împlinit un-spre-zece ani, de când d. Ion Brătianu și clientela sa este stăpână peste această țară. D-sa a intrat acum în al doii-spre-zecelea an al cărmuirii. Ce are de gând să facă cu mult răbdătorul popor, care muncește și care plătește?

Nu știm dacă este cine-va în România, care să poată da un răspuns limpede la această întrebare. D. Brătianu a devenit *necunoscutul*. Când și se pare că ai surprins gândurile sale, atunci te pomenești cu dînsul sărind tocmai în extrema contrarie.

Despre partizanii d-lui Brătianu nu mai vorbim. Pot să fie între dinșii oameni deștepți, de treabă și chiar cu cultură înaltă, dar convingeri politice nu le găsești. Ei formează clientela devotată a patronului și merge unde ei zice dînsul să meargă, abdicând de la cugetarea asupra lucrului public, de la controlul ce sunt dator să-l exercite în Stat.

Este un mare merit pentru bătânul frunțaș că a ajuns să inspire atât de mare încredere unui cerc relativ mare de oameni, dar în Statul modern nu este suficientă conștiința oarbă în steaua unui om; se mai cere și alt-ceva. Acest alt-ceva îl ține ascuns primul-ministru al Regelui, așa de ascuns, în cât mulți bănuiesc că îi lipsește.

Odinioară d. Ion Brătianu avea un program politic. O parte din acest program s'a îndeplinit prin cooperarea mai tutulor forțelor populare române. Ea a fost strălucit încoronată prin neatârarea Statului și prin proclamarea regatului. Atunci se pare că bătânul consilier al Tronului a atins punctul culminant al vieții sale politice. Un om prudent ar fi descins atunci treptele puterii și s'ar fi retras în pozițiunea de consiliator venerat și inconjurat de o nobilă aureolă.

D-sa însă a crezut că se poate ridica încă, ca organizator modern al Statului Român. Această credință l'a nenorocit. De atunci valoarea sa scade și cu densa dimpreună se micșorează și sentimentul de venerațiune de care era inconjurat. Sarcina era prea grea pentru umerii săi. In loc de a putea merge înainte a dat îndărăt.

Răposatul Rosetti a încercat să-l scape de o scădere fatală, dar n'a putut. Silit s'a văzut atunci ca să l'părăsească. Parcă într'un moment greutatea situațiunii a trecut prin cercul luminos al conștiinței sale.

A vrut să facă ceva, în raport cu noule cerințe ale Statului, dar voința s'a n'a fost destul de tare. D'atunci opintel neputincioase, încercări superficiale, fie-care pas de înaintare a fost compănit de mai mulți pași de dare înapoi.

N'a putut a tot puternicul ministru să facă nici o reformă serioasă în organizarea Statului nostru. A stat cu magistratura, cu învățămîntul, cu administrațiunea, cu viața comunală, tot acolo unde eram acum 12 ani. Ba încă s'ar putea susține că în unele s'a dat mai îndărăt.

Ce are să facă d'acum înainte? Cine știe?

Intr'un raport către M. S. Regele, d. Brătianu declară că sănătatea nu-i mai permite să gereze

și afacerile unui departament, și cere Suveranului s'al descarge de această greutate și s'al lase președinte de Cabinet fără portofoliu. Regretăm din adâncul inimei această declarație. Noi am fi doriți ca bătânul să fie în plenitudinea puterilor sale, pentru ca să poată pune o mână sdravănă la conducerea carului Statului și pentru ca atunci să putem lupta și discuta. Slăbiciunea sa solemn măturisită ne desarmează, dar în același timp ne asigură că, dacă până acum, de când datează așa numita *eră nouă*, nu s'a putut face mai nimic la înălțimea cerințelor moderne de întărire și progres ale Statului, cu atât mai puțin se va face de acum înainte.

Avem dar acum, când s'a intrat în al doii-spre-zecelea an al guvernării d-lui Brătianu, o situațiune cu mult mai puțin lămurită politiceste, decât o aveam înainte. Nu știm ce vrea patronul, căci n'are programă de guvernămînt; mai a venit și intristătoarea măturisire a slăbiciunii sale, pentru a învăli într'o noă ceață *necunoscutul*.

Aceste împrejurări trebuie să deștepte serioase închietudină pentru viitor. Din zi în zi situațiunea internă a statului nostru devine mai incurcată. Cât de grea are să fie sarcina guvernului de mâine! Iată unde ne duc cărmuirii ce-o apucă în voia întimplării.

CRONICA ZILEI

Regina Serbiei a sosit incognito, ieri, în Capitală și a descins la otelul Capșa. M. S. este însoțită de moștenitorul Tronului și de o suită numeroasă.

Regina Nathalia a fost primită la gară de d. M. Ferechide, ministrul afacerilor străine, și de personalul legațiunii serbe din Capitală.

Societatea de incurajare pentru ameliorarea rasei căilor din Brăila publică programul alergărilor ce vor fi în acel oraș Duminică 24 Mai, orele 2 și jumătate d. a. Vor fi cincî alergări cu premii: 1. Premiul de incurajare, 2. premiul Islazului, 3. premiul orașului Brăila (1000 lei și 300 lei), 4. premiul căruțașilor, 5. alergarea în treapăt.

Inscrierile se primesc pînă Miercuri 20 Mai, 5 ore seara la d. A. Erling în Brăila. Poimaine Lună vom publica programa întreagă.

Mai multe case industriale din străinătate au cerut voie de a putea espune diferite lucrări la expozițiunea cooperativilor din Craiova, care se deschide la 2 August.

Sfîntul Sinod al sfinței biserici autocefale ortodoxe române este convocat în sesiune de primă-vară pentru ziua de 5 Mai 1887, conform art. 13 d'n legea pentru alegerea mitropoliților și episcopilor eparhioți, cum și a constituierii sfîntului Sinod al sfinței biserici autocefale ortodoxe române.

Ofițerii de rezervă din corpul II de armată se vor concentra pentru instrucție de la 15—31 Mai inclusiv, și anume la regimentele 5, 6, 7, 20, 21, 22, 23 și 30 de dorobanți, precum și la regimentele 3, 4 și 10 de călărași.

Ministerul mulțumește comitetului permanent al județului Vlașca, precum și arendași ai domeniului Giurgiu, d-nii V. Hristopole, A. Nedelcovici, I. Fundescu, B. E-purescu, N. Lucca, colonel Filiti și L. Nedelcovici care au bine voit a oferi un nu-

măr de 28 pluguri, cari s'au distribuit sătenilor ca premii la concursul agricol din toamna 1886.

Constituționalul din Botoșani află că e vorba să se înființeze în acel oraș un spital de copil.

Guvernul otoman a suprimat și vizita medicală care se aplica până acum pove-niențelor dunărene și ale litoralului Mării Negre de la Sulina la Burgas.

Lucrările de canalisare pentru distribuirea apei în București au început cu mare activitate. Ast-fel, la rezervoriul de la Cotroceni șanțurile sunt făcute și tuburile așezate. Lucrările în oraș au început pe cheiul stîng al Dâmboviței despre Malmeson, unde se lucrează la săpături. La pompa de încercare de pe locul Mimi, s'au încercat până acum peste 2,500 tuburi de câte 4 metri de lungime,—spune *Unirea*.

Consiliul comunal a hotărât să cumpere pe socoteala primăriei 40 de cai trebuitori serviciului municipal. Pentru aceea se va ține Miercuria viitoare, o licitație la primărie.

In ziua de 23 curent la 8 familii de locuitori români plugari din comuna Lupșanul, plasa Borcea, județul Ialomița, li s'a distrus de flacări casele împreună cu toate averile, și acum sunt în așa șapă de toamă ajunși că nu au ce băga în căldare spre a face mămăliga, nu a scăpat din flacări de cât cu ce au fost îmbrăcați, ba ceva mai mult, le-au ars și căruțele la doi din ei rămânând numai cu vitele și plugurile.

BALANȚA COMERCIALA PE 1885

III

Venim la comerțul nostru cu Germania. Balanța trage greu în favoarea Germaniei. Această țară ne-a adus marfă de 41.484.325 lei și a cumpărat de la noi pentru 2.859.502 lei. Deci dînsa a tras de la noi numai din comerț un plus de 38.624.823 lei.

Articole pentru cari am vîrsat sume mari sunt următoarele:

Țesături de lână nedenumite pentru	4.802.775 lei
Șine de fier și de otel pentru	2.825.782
Bonetărie de lână pentru	1.867.440
Pielă tăbăcite fine pentru	1.400.790
Bonetărie de bumbac pentru	1.228.940
Postavuri pentru	1.183.000
Bijuterii de aur sau de platină pentru	1.062.783
Cuie de sîrmă pentru	1.080.671

Restul articolelor, cari se cifrează cu mai mult de câte o sută de mii lei este de 63, dintre cari notăm: blăni (899.620), vestiminte (815.564), pielă tăbăcite ordinare (715.638), torturi de lână (591.435), lucrări de păsă nedenumite (326.600), încălțăminte (323.266), și altele multe cari s'ar putea fabrica în țară, dacă am fi oameni cu lîși și cu adevărat patriotici.

De la noi a cumpărat Germania numai câte-va articole, care se cifrează cu sute de mii de franci, dar nici la un articol nu am luat un milion de la dînsa. Cel puțin Austriei i-am vîndut și noi pentru aproape 84 milioane.

Articolele de căpetenie exportate pentru Germania au fost: grăul (798.247), secara (757.455) care mai în urmă a scăzut din cauza ridicării taxei, porumbul (223.080), orzul (145.733), legume uscate (137.703), spirtoase distilate (130.254) și fructe uscate (105.730). De notat este, că nici o vită d'a noastră, mare ori mică, n'a trecut în Germania.

Din toate acestea vedem că România a ajuns o piață foarte interesantă pentru produsele germane.

CESTIUNEA BULGARA

De un timp încoace nu se mai vorbește aproape nimic despre afacerea Bulgariei. Cu toate acestea cestiunea e departe de a se fi rezolvat definitiv într'un fel sau altul. Deși

la suprafață lucrurile par a fi liniștite, cine știe ce se va fi ciocind dedesupt, de o parte și de alta.

Negocierile dintre Rusia și Poartă relativ la regularea cestiunii bulgare, s'au suspendat — poate pentru tot-d'una. Poarta n'a putut lua asupra ei să execute planul prezentat de ambasadorul rus d. Nelidow, plan ce consistă în numirea unui locotenent al principatului, recomandat de Rusia care ar avea să disolve Sobrania, să procedă la formarea unui nou guvern și la alegerea unei Sobranii care să aleagă un prinț. O foare rusă spune că Poarta se teme mai ales să vadă oștirea bulgărească comandată de ofițeri ruși; ea ar preferi chiar să accepte din nou pe prințul Alexandru de Battenberg, decât ca armata bulgară să fie sub dependența unor ofițeri ruși.

Ori cum ar fi, atâta se știe, că după suspendarea negocierilor, Poarta avea de gând să expedieze o circulară Puterilor, spre a le expune situația și a le invita să ia în mână regularea cestiunii. Această circulară nu va fi trimisă, de oare-ce guvernul otoman spre a 'și concilia pe Rusia, ștersese din această circulară extracțele din raportul lui Riza-bey asupra stării lucrurilor din Bulgaria. În acel raport comisarul otoman din Sofia aviza pe marele vizir, că intrigile rusești erau singura cauză a turburărilor din principat. Nota fiind astfel purificată de ori ce aluziune neplăcută Rus'ei devenea cu totul fără nici o însemnătate și de aceea Poarta a renunțat la intențiunea de a o expedia Puterilor.

Prin urmare cestiunea bulgară rămâne tot în statul quo, din punctul de vedere al politicii internaționale; cât privește afacerile interioare ale principatului, ele devin din ce în ce mai obscure. Turburările ce se anunță azi se desmint mâine; după știrea despre demisiunea regentilor, urmează vestea că membrii guvernului au fost călduros primiți în localitățile ce le vizitează. În fața acestor știri contrazicătoare, e greu să ghicească cine-va adevărul și mai greu să prevadă unde au să ajungă lucrurile la urma urmelor.

ȘTIRI MILITARE

La Hutteldorf, lângă Viena, s'au făcut experiențe cu o nouă pușcă cu repetiție inventată de un mecanic orb, anume Fortelka. După trebuință magazinul poate fi atașat la pușcă sau scos.

Mecanismul puștii e foarte simplu și inventatorul n'a întrebuințat nici un resort elastic. Cu această pușcă se pot trage 40 focuri pe minut.

Poarta a trimis o circulară în toate provinciile imperiului, prin care invită autoritățile militare de a face liste de toți tinerii cari n'au fost înrolați în armată anul acesta precum și de aceia cari vor trebui să tragă la sorți în anii 88 și 89.

DESPRE ROMÂNII

Sub titlul *Ardealul un conte un-gur* a publicat în foaia ungurească *Kolozsvar K.* o serie de articole dintre care și unul privitor la Români. În esență, scriitorul maghiar s'a exprimat cam astfel despre frații noștri ardeleni:

Aceștia (Românii) sunt virii între Slavi și Maghiari, și Austria, Ungaria și Germania sunt nu numai aliații lor naturali, ci aceste state garantează așa zicând existența lor. Din ficțiunea că ei sunt locuitorii străvechi ai Ardealului, Românii deduc drepturi politice neîntemeiate, ba chiar private. Nimine nu-i poate împede ca să dobândească o pozițiune care să impună respect și să tragă în cumpănă, dar înaintul statului modern nu pot pretinde o pozițiune deosebită. Economia lor de pășune, rămasă îndărăt, împedează o dezvoltare progresivă a agriculturii.

Dacă Ungaria ar înceta odată ca stat, atunci momentul națiunii maghiare ar fi totodată mormântul Românilor din țările ungare. Căci în timp ce Românii sunt înconjurați de Slavi pretutindena unde nu se ating cu Maghiarii, în Rusia există vederea că de Slavi se tin toate popoarele, care aparțin credinței grecești și de aceea au să fie unite cu Rusia. Aceasta ar cruța naționalitatea Românilor tot așa de puțin, ca și pe a Maghiarilor. Românii au deci interese comune de existență cu Maghiarii.

Deoarece unele naționalități ale Ungariei aparțin astorfel de familii de popoare, care formează în afară de Ungaria la granițele ei state independente, e neapărat necesar a avea aci (în Ardeal) o administrațiune dreaptă, cu îngrijire și îndestulătoare pretențiunilor de azi și a promova în modul cel mai activ interesele economice ale poporului, ceea ce până acum nu este și nu se face în Ardeal.

Raportul nostru cu România mai ales trebuie să fie, departe de orice slăbiciune și cedare, cu considerațiune, amical și prevenitor, așa ca și România să-și poată pune în noi cea mai deplină încredere. Postul de ambasador în București și este de aceea de cea mai mare importanță. Tendințe de expansiune n'avem.

La acest vechiu descântec unguresc *Kronstädter Zeitung* face următoarele observări:

Astăzi simburile celor zise de autor asupra Românilor. E cam puțin, abia îl atinge în treacăt, și totuși Românismul este pentru Ardeal de o însemnătate cu totul extraordinară. Spre a pune în lumină clară stările și perspectivele în Ardeal, după părerea noastră ar fi trebuit să fie împărțit Românismul din Ardeal de o mai amăruntă apărare. Și face impresiunea ca și cum autorul n'ar avea la stomac cestiunea română, ci ar fi voit să-și fugă din cale. Asta însă e o greșală, dacă vrea să clarifice și să amelioreze stările ardeleni.

Dar intru cât autorul se ocupă cu această cestiune, e după a noastră părere în oare-care rătăcire. Deja caracteristica Românilor nu ni se pare corectă. Autorul îi numește "un popor nespun de talentat, dar și nespun de inapoiat, care totuși progresaază mereu și văzând cu ochii". Asta nu prea e nimerit. Talentul nu e tocmai o însușire distinsă a Românilor, (Aci observăm că autorul acestor rânduri din *K. Z.* nu prea cunoaște bine însușirile poporului român, căruia tocmai talentul nu-i lipsește; un popor netaleant, ori câtă silință și zel ar avea, nu poate progresa cu așa pași uriași, într'un timp atât de scurt. — Red.

(Gaz.), dar în schimb e din abundență înlocuit printr'o zeloză năsuință după progres cultural. Aceasta o va afirma ori-cine care a avut ocaziune a observa școlarii români în școală. Cum că poporul român progresaază mereu și văzând cu ochii, asta-i prea puțin zis. Progresul e tocmai uimitor și vrednic de admirație. Abia ar putea privi îndărăt un popor din lume la un progres atât de uriaș în dezvoltarea culturală, ca Românii în perioada de la 1848 până azi.

Nici aceea nu putem admite că Românii ar năsu la o pozițiune deosebită. Ceea ce năsucesc Românii, este tocmai contrariul, egala îndreptărire națională a numelui de limbă. Asta nu e nici decum o pozițiune deosebită. Autorul nici nu dă măcar a se înțelege ce-și înfățișază el sub o astfel de pozițiune deosebită.

O concluziune cu totul falsă ni se pare a fi și aceea când autorul admite că peirea națiunii maghiare ar atrage după sine și peirea Românilor din țările ungare. Mai înainte năsucesc nu este numai o cucerire prin Rusia, care—precum admite autorul— ar putea fi singura cauză a peirii națiunii maghiare. Se pot cugeta și alte răsturnări, care ar putea avea un astfel de rezultat. O rusificare a tuturor raselor de popoare ce locuiesc acum în Ungaria, peste tot abia e de temut. Mai puțin de cit oricare au să se teamă de așa ceva Românii. Un popor compact, împănă numai ici colea de alte rase de popoare, în număr de 10 milioane ca Românii, în ziua de azi nu se lasă așa ușor a se desnaționaliza.

De aceea și e lucru îndoios că Maghiarii și Românii au interese comune de existență. Nendoios e din contră, că toate naționalitățile ce locuiesc într'un stat au o mulțime întreagă de interese egale de viață. Dar acestea nu se dobândesc prin aceea că o naționalitate caută să apese pe cea laltă, ci prin aceea că toate interesele comune se promovează cu puteri comune, pe când singuraticul naționalități li se lasă în seama lor a-și apăra propriile lor interese de cultură după propriile lor puteri. Dar pentru aceasta nu e de ajuns o administrațiune dreaptă, cu îngrijire și îndestulătoare pretențiunilor de azi, cum o opinează autorul, ci numai un sistem de guvernare care satisfacă principiului arătat mai sus.

Guvernul însă e foarte departe de aceea. Din contră el face așa ca și cum și-ar fi pus în cap să-și crească în Români pe cei mai inverșunați inimi. Sub mania de maghiarizare au să suferă Românii tocmai așa ca celelalte naționalități nemaghiare ale Ungariei, ba adeseori în măsură și mai mare în unele părți ale țării sunt tratați tocmai ca heloții, nu ca cetățeni egali îndreptățiți ai țării. Renunțarea la mania de maghiarizare este singurul mijloc d'a face pe Români iarăși cetățeni mulțumiți ai țării.

ȘTIRI JUDICIARE

Azi se judecă la trib. secția I apelul d-lor bancheri Mercuș contra sentinței judeului de pace care, după cererea primăriei, a ordonat închiderea sălei Bosel.

PROCESUL PANU

În procesul Panu s'au propus și s'au dezvoltat în ordinea următoare aceste patru excepțiuni:

1° Revisuirea Constituțiunii, așa cum s'a efectuat, este fără ființă, pentru că s'a violentat conștiința națională. Rămânem atunci sub imperiul vechilor dispozițiunilor constituționale, după căr' delictule de presă sunt deferite juriului, așa că, din acest punct de

vedere, Tribunalele ordinare nu pot cerceta asemenea afaceri.

2° Revisuirea Constituțiunii, în privința competenței Tribunalelor ordinare, este ne-regulat făcută, nerespectându-se formalitățile prevăzute de art. 129 din Constituțiune; vechiul art. 24 din Constituțiune nu a fost dar revisuit și Tribunalul corecțional nu p'ote fi competent a cerceta afacerea.

Dupe art. 129, camerele ordinare, cari propun revisuirea, trebuie să desemne a nume dispozițiunile de revisuit, iar camerele de revisuire au să se ocupe numai de puncturile supuse revisuirii de Adunările legiuitoare. În fapt însă se dovedește că revisuirea art. 24 din Constituțiune s'a propus numai pentru aceste două dispozițiuni: nu este permis arestul preventiv în materie de presă și competența exclusivă a juriului pentru despăgubirile cerute din cauza delictelor politice. Aceste două puncturi ale art. 24 au fost visate în raporturile făcute la Camera și Senat, ele numai au fost votate de Camerele ordinare, de d'ensele numai aveam să se preocupe Camerele de revisuire.

O dată dovedită inconstituționalitatea dispozițiunii prin care se deferă Tribunalelor ordinare ofensele comise prin presă contra Regelui, rămâne a se sci dacă instanțele judecătorești, convingându-se despre inconstituționalitatea unei legi, pot refuza aplicarea ei. Afirmativa, susținută de apărătorii d-lui G. Panu, nu a fost contestată de d. prim-procuror, ba încă, pe cât s'a spus cu ocaziunea dărei rezultatului, a fost admisă și de Tribunal care a respins excepțiunea numai sub cuvânt că revisuirea s'ar fi produs regulat, conform art. 129 din Constituțiune.

Această excepțiune de necompetență a fost prezentată de d. Gr. G. Păucescu, N. Fleva și d. C. Popescu.

3° Dreptul comun, în materie de presă, este competența juriului și numai prin excepțiune Tribunalele ordinare se pot ocupa de asemenea delict. Din termenul art. 24 din Constituțiune, dupe revisuire, rezultă că numai ofensele aduse persoanei Regelui sunt de competența Tribunalului, nu și ofensele aduse *capului statului*, cari constituiesc delictle politice lăstate în competența juriului. Numai atacurile la viața privată a Regelui și familiei sale merg la Tribunal; și, în cazul de față, fiind vorba despre atacuri în contra autorității suveranului, Tribunalul încetează de a mai fi competent.

Cestiunea aceasta s'a dezvoltat de către d. G. Panu și I. Lahovari.

4° Tribunalul ordinar nu este în drept a judeca delictu imputat și din aceste două puncte de vedere:

a) Articolul *omul periculos* nu poate fi incriminat de cât ca un delict politic, și, dupe art. 105 din Constituțiune, *delictle politice* fără deosebire sunt deferite juraților; b) Articolul incriminat, dupe examinarea ce i se poate face, nu constituie propriu zis o ofensă Regelui ci o atătare la revoluțiune, fapt prevăzută de art. 78 din Codul penal și pedepsit ca crimă: în asemenea cas juridicțiunea juraților se impune.

Au vorbit asupra acestor puncte d. N. Blaramberg, Gr. G. Păucescu și N. Fleva.

Tribunalul a respins toate aceste excepțiuni cum și opozițiunea, confirmând prima hotărâre.

PEDEPSELE ȘCOLARILOR

D. ministru la instrucțiune publice a adresat directorilor și directoarelor de școale din țară următoarea circulară:

Ministerul este informat că, pe la unele școale, se gonesc elevi și eleve pentru cele

mai mici greșeli, fără să se țină seamă de dispozițiunile regulamentare.

Sub-semnatul având în vedere că art. 32 din regulamentul de ordine și disciplină din 1879 este modificat prin art. 3 din regulamentul de promoțiunea școlariilor de la 22 Octombrie 1886, și auzind pe consiliul permanent al instrucțiunii, v'eu pune în vedere că, în viitor, e de preferit că, în loc de pedeapsa escluderii, să aplicați școlariilor abătută notarea la conduită, la unul sau mai multe obiecte, pe una sau mai multe luni, conform aceluși regulament.

Pedepsele suferite de un școlar le veți trece într'o anume condică de pedepse ce o veți înființa din cheltuelile mărute ale școlii.

Abaterile mai grave ale elevilor sau elevelor le veți nota nu numai în aceea condică și în cataloagele lunare, dar chiar le veți aduce în mod formal și la cunoștința părinților. La din contră urmare, răspunderea v'eu va privi.

OCOALELE DE RIMATORI DIN SEVERIN

Ecoul Severinului ne spune că se fac mari pregătiri pentru primirea definitivă a ocoalelor de rimatori din Severin în ziua de 15 Mai. Se afirmă că însuși stăreții și chiar Românii noștri cari au făcut comerțul cu rimatori la Pesta și Steinbruch mărturisesc că ocoalele din Severin sunt superioare în construcțiune, soliditate, împărțirea sălașelor și tot confortabilul, celor din Statul vecin.

PROCESUL BALȘ-FILIPESCU-XENOPOL

(Continuare)

În ședința de Sămbătă a tribunalului Ilfov, secția 4, s'au continuat debaterile în fond și s'a pronunțat sentința în procesul d-lor Balș-Filipescu cu d. Xenopolu.

Au apărut în acea ședință pe acuzați d-nii Al. Lahovari, N. Fleva, G. Panu, și G. Palade. — Pentru d. Xenopolu au vorbit d-nii Aristid Pascal și Danieleanu.

După o deliberare de o jumătate oră, seara târziu, tribunalul admitând opoziția și reformând sentința, a pronunțat pentru d-nii Balș și Filipescu o condamnare de patru luni închisoare, 300 lei amendă și 5,000 lei despăgubiri civile.

Condamnații au făcut recurs.

ȘTIRI ECONOMICE

În târgul Ploestilor, săptămâna aceasta au fost multe vite de vânzare, fiind și bol de muncă de peste Milcov. Prețul acestora a fost de la 280 până la 300 perechia. Vaca de lapte cu lei 50—60, iar pentru suhat vaca cu lei 25 și boul de la 50—60 lei. Prețul produselor stă același, porumbul însă s'a mai ridicat până la lei 46-47 iar ciucantul la 50 chila veche.

Citim în *Tribuna* din Sibiu:

Prețul grânelor s'a urcat pe toate piețele europene. În Berlin a fost destul să se audă că are să se urce taxa de intrare pe cereale, pentru ca prețul grâului să se urce de odată cu zece mărci. Asupra situațiunii generale pe piețele europene *N. Fr. Presse* dă următoarele deslușiri, asupra cărora atragem atenția agricultorilor noștri:

«Se știe că recolta anului 1886 a fost în Franța, Anglia, Austro-Ungaria și Rusia mai puțin de cât mijlocie; abia acum însă în primă-vară, când putem aprecia rezervele tutulor țărilor, vedem că Franța și

FOIȚA ROMÂNIEI LIBERE

— 2 Mai 1887 —

EDGARD MONTEIL

STUDII OMENESCI

BABYLONIA

I.

Tatiana Karpofna

Stanislas Scarga se întoarce acasă. — N'a mers? îl întrebă Tatiana Karpofna.

— Nu.
— Bani nu s'au?
— Trei franci și cinci-zeci.
— Ah! imi vine să turbez! zise Tatiana lovind cu pumnul într'un covor vechi și destrămat pe care stă lungită
— Și pe urmă?
— Ce mai vrei?
— Am întâlnit pe Dumont.
— Ce am eu cu asta? Nu ț'i-a imprumutat bani?
— Nu....
Tatiana începu să riză, arătându-și dinții săi mici, strânsi și opalini și lăsând aerul să șure ușor printre ei.

— Ah! tristă! soarta bieților refugiați polonezi! zise Stanislas Scarga oftând.

— Ești Rus.

— Polonez.
— Ești Rus.
— Polonez, născut în Varșovia, la 28 Mai 1840, și unchiul meu despre tata era Petre Skarga, apostolul Patrii, pe vremea lui Sigismund Vasa.
— Ești Rus, îți spun! zise Tatiana Karpofna enervată. Nu mai sunt Polonezi și tu, micinosule, n'al nici un străbun.
— Este Polonia.
— Nu.
— Da.
Ca să isprăvească discuția Tatiana sări în sus și trase o palmă lui Scarga.

— Mazovianule! îi zise ea, adu-ți aminte că nici odată, azi ca și acum 6 luni, n'am să te las să te lauzi că ești Polonez fără să nu te pedepsească după cum părintele nostru Țarul a pedepsit țara ta scârboasă. Tu ești Polonez, așa e, însă ești Rus fiindcă ești invins.

— Eu am fost adus în Franța când eram de 3 ani, când a fost tata silit să părăsească țara noastră, unde dobândise voia să șază d'ocamdată. Tata a găsit un loc de portar la seminarul din Poitiers. Era bun catolic: episcopul îl ajută și numai mulțumită episcopului putu el să-și crească copii în seminar. Tata a murit lăsându-mi moștenire o mie și cinci sute de franci. M'am dus în Rusia cu speranța să mă așez percepător și te găsi pe tine. Ne-am hotărât să trăim în Franța. Vai! ce să fac?

— Fă-te soldat! zise Tatiana.
— Ași!
— Ți-e frică de bătae, știu! zise Tatiana rizând.

— Mi-e frică de serviciu.
— Și unu ca tine vrea să scape Polonia și să aibă pe Scarga între străbuni!...
— Peste trei ani o să'mi isprăvesc studiile de drept. Dă'ăcea am să mă înscriu în barou. Atunci o să'mi crez o poziție.
— Azi avem pentru mâncare trei franci și cinci-zeci.

— Atât am putut căpăta de la jurnal — zise Stanislas — ba încă directorul *Fluerului* m'a înștiințat că nu are obicei să dea acout și că p'acești trei franci își cinci-zeci mi'i da din buzunarul lui fiindcă nu mi se cuvine.

Tatiana Karpofna ședea în fața singurei oglinzi atârnată de zid, pe hărtia mucedă și sfîșiată.

— Cu toate acestea sunt frumoasă, ba încă frumoasă cum se cade! murmură ea. Stanislas Scarga o auzi.
— Da, ești frumoasă! zise el cu o privire care afirma vorbele Tatiane.

— N'am o rochie cu care să pot ieși! murmură iar Tatiana.

Tatiana Karpofna era frumoasă așa că simția fiori reci în spate când o vedea. Naltă, d'o ast-fel de flexibilitate în cât corpul părea că se încovoae în umblet, rinichi care tremurau mereu, o mișcare ușoară din umeri care îi făcea să-și răsărară sinul, mâini delicate și picioare cari par'că nu călcaseră nici odată pe pământ — astfel se vedea Tatiana Karpofna. Obrăzui d'ou regularitate ideală, de un oval perfect, nasul drept, gura cu buze subțiri. Păru-i era bălan batând în cenușiu dar mai mult albinos, mai cu seamă la ceafă. Ochi-i de un albastru deschis, mari, ca migdala, cu gene

lungi aproape albe și cu pleopa de jos roșie sub geană. Sprâncenile abia i se vedeau. Carnea-i era de o albeață ciudată; albeața de marmură ia tonuri de viață, sub lumină. Tatiana Karpofna era tot-d'una albă, ca cum ar fi fost luminată de lună și ca și cum nici o vină nu și-ar fi preumblat sângele pe sub epiderma ei.

Ea par'că speria pe ori și cine o vedea și tot într'o vreme îi băga într'insul un fel de dorință aprinsă.

Nu mai lui Stanislas Scarga nu-i făcuse ea impresia asta. El o primise cu indiferență; și ea tot cu indiferență se luase după el.

Stanislas Scarga era în 1860 în Petersburg, neștiind ce să facă, negăsind slujbă la nici un Rus fiindcă era Polonez și pe lângă asta fără nici o para în pungă fiindcă muncase și banii pe cari credea el că-i mai are pentru a se întoarce în Franța. Se uită molim la porțile palatului de iarnă. O sania trecu pe lângă dînsul.

— Strein și mizerabil! — zise un om care era în sanie.

Și oprind sania, omul acesta se dete jos și bătu pe Scarga pe umăr.

— C-ne ești? întrebă omul.

— Stanislas Scarga.

— Polonez? Refugiat în Franța? Intors?

— Da, stăpâne.

— Bun. Ești sărac?

— Prea sărac.

— Vrei să te însărcinezi cu o femeie?

— Ce fel?

— Vrei să tei o femeie cu tine și s'o duci în Polonia?

— Nu șed în Polonia ci în Paris.

(Va urma)

MARELE CIRC SIDOLI. Sămbătă 2 Mai. Mare reprezentație High-life. Cu programa foarte bogată și Mare Pantomima. Duminică 3 Mai 1887. 2 Reprezentațiuni Brillante 2. La 3 ore p. m. și la 8 1/2 ore seara. Casa se deschide la 7 1/2 ore. — Inceputul la 8 1/2 ore precis. Cu stimă, Th. SIDOLI, Director.

Fr. KERNREUTER, 117, VIENA, HERNALS, HAUPTSTRASSE, 117. — Fabrică de Mașini, Pompe, Tulube și unelte de stins focul. — Tulube cu vapor, tulube-trăsuri, tulube de căruțe ușoare, hidrofere, cară de apă, cară de echipaj, scări de foc și echipamente, tulube de magazii și grădini, pompe pentru ori-ce scopuri, burduluri și înfășurătoare, etc. — Garanție. — PRECIURI CURENTE ILUSTRATE GRATIS ȘI FRANCO. — 60 de MEDALII. —

VLADIMIR CROITORUL CURȚII BUCUREȘCI — 4, Strada Regala, 4 — BUCUREȘCI. Anunță către Onorabila sa clientelă, că pentru Sesonul de Vară a primit un nou transport de Stofe Franceze și Engleze din cele mai renumite fabrici din Europa. — Totodată cu această ocaziune atragem atențiunea Onor. public și asupra distinsel Stofe Naționale fabricată în țară.

TAPETURI, PERVASURI POLEITE și PLAFUNURI IN RELIEFF. Vergele de alamă pentru Scări, Sticle pentru Uși (Gard-port) din cele mai renumite fabrici, cu prețuri foarte moderate, recomandă Onorabilul Public subsemnatul. H. Hönich TAPIȚER ȘI DECORATOR. Bucuresci, — 3, Strada Știrbei-Vodă, 3. — Bucuresci.

C. r. austr. ung. priv. SALTELE CU RESORT DE LEMN. 6 florini. Inlocuiesc saltelele de pae și punerea de sirmă, curate, durabile și ieftine, esecelente pentru institute și spitale. Cumpărându-se mai multe se reduce prețul. La comanda să se indice lățimea și lungimea patului. Representant pentru România și deșos în Bucuresci: IOSEF SPRINGSHOLZ, Strada Academiei, Nr. 37. — Depou principal, VIENA I, Neuer Markt, Nr. 7.

ANUL XI. — 10 Bani exemplarul — BUCUREȘCI. PUBLICITATEA ZIARULUI „ROMANIA LIBERA” APARE IN TOATE ZILELE DE LUCRU. ABONAMENTELE: IN CAPITALA Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei. IN DISTRICTE Pentru 1 an 36 lei; 6 luni 18 lei; 3 luni 10 lei. IN STREINETATE Pentru 1 an 48 lei; 6 luni 24 lei; 3 luni 14 lei. ANUNCIURILE: Linia mică pe pagina IV-a — 30 bani. Reclame pe pagina II-a — lei 5 — III-a — 2 — Scrisorile nefrancate se refuză. — REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA BUCUREȘCI. N° 3 BIS. — PASAGIUL ROMAN. — N° 3 BIS. DIRECTOR: D. AUG. LAURIAN. PENTRU ABONAMENTE, ANUNCIURI ȘI RECLAME A SE ADRESA: În România: La administrațiune, Pasagiul Român, Nr. 3 bis, Bucuresci; și la corespondenți ziarului din județe. — În Hamburg: La Adolf Steiner, Gänsemarkt, 58. Biurul central de anunțuri pentru Germania. — Pentru Franca, Anglia, Austro-Ungaria și Italia: Se va adresa la Agence Libre, Paris, 50, rue de Notre-Dame-des-Victoires (place de la Bourse).

EREZII L. LEMAITRE SUCCESORI TURNATORIA DE FER SI ALAMA — ATELIER MECANIC BUCUREȘCI, — 195, Calea Văcărești, 195, — BUCUREȘCI. Se însărcinează cu construcțiuni de turbine și mori cu prețuri mai reduse de cât acele din Viena și Pesta. PREȚUL Unei mori cu 1 piatră de 36" lei 1900 „ „ „ 2 pietre „ 36" „ 2100 „ „ „ 2 „ 42" „ 3800 Esecutează repede ori-care lucru de turnătorie sau mecanică; precum: coloane simple și ornate. Mare asortiment de mobile pentru grădina, ornamente pentru grajduri și teascuri de vin, etc. MARE DEPOSIT de grinzii de fer, rauri pentru vagonete „Décauville,” țeve de tucl. Mare asortiment de pietre de moară „La Ferté-sous-Jouare.”

EPITROPIA BISERICII LUCACI. În zioa de 3 (15) Mai a. c., s'a dispoșat a se ține ține licitație publică, pentru facerea unor mici reparațiuni de vepătorie la esteriorul Bisericii, după deșusul care se poate vedea în ori ce zi de lucru la d. Epitrop C. I. Săulescu, strada Lucaci Nr. 13. Licitațiunea se va ține în cancelaria Epitropiei, ora 10 dimineață. Sunt dar invitați amatorii ca în aratăta zi și oră să se prezinte cu oferte și garanții în regulă spre a concura conform legii comptabilității generale a Statului. Nr. 5. Bucuresci, 19/so Aprilie 1887.

SOCIETATEA ROMANA DE CONSTRUCTIUNI SI LUCRARI PUBLICE DIN ROMANIA. Consiliul de administrație are onoare a informa pe d-nii acționari că, în conformitate cu art. 42 din statute, adunarea generală ordinară a acționarilor se va ține. Duminică, 24 Mai st. v. 1887. La orele 2 după amiază, la reședința societății în Bucuresci. Ordinea zilei 1. Raporturile consiliului de administrație și al censorilor asupra bilanțului pe exercițiul 1886. 2. Aprobarea bilanțului. 3. Aprobarea comptului de profit și perderi. 4. Descărcarea consiliului de administrație pentru gestiunea sa. 5. Alegerea a trei consilieri în locul d-lui N. Manolescu, decedat, și a principelui Dim. Gr. Ghica și d. G. Gr. Cantacuzino, eșii prin tragerea la sorți. 6. Alegerea censorilor pentru anul 1887 și fixarea remunerațiunii lor. Pentru a fi admis la adunarea generală, ori-ce acționar va trebui să-și depună acțiunile înainte de 16 (28) Mai 1887 în Bucuresci la sediul societății. Extract din Statute Art. 40. Ori-ce acționar, care este în drept a lua parte la adunarea generală, poate să fie reprezentat într'ansa, dar numai printr'un acționar care are și densus dreptul de a fi admis la adunare. Art. 47 Zece acțiuni dau dreptul la un vot. Ni-cu un acționar nu va putea întruni mai mult de 20 voturi, pentru densus ca mandatar, ori care ar fi numărul acțiunilor ce ar posedă sau reprezintă. Bucuresci, 24 Aprilie (6 Mai) 1887. Pentru consiliul de administrațiune, Președinte Dim. Ghica.

HOTEL FIESKI —BUCUREȘCI— SITUAT IN CENTRUL ORASIULUI Nr. 7, STRADA ȘELARI Nr. 7. Se găsec apartamente pentru familii cu anul și cu luna cu prețuri foarte moderate. Camere de la fr. 1—5 pe zi. La etagiul al III-lea odă frumoase cu fr. 25 pe lună. Salon de dans pentru baluri, nunți și adunări.

MERSUL TRENURILOR CAILOR FERATE IN ROMANIA valabil de la 20 Mai 1886 1 lună. Table with multiple columns for routes (e.g., București-Focșani-Romani, Roman-Focșani-București, etc.), stations, and train schedules. Includes details for various lines like the 'Trenul Fulger' and 'Trenul Marșă'.